

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

11 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

SSN Dariusz Pawłyszczke (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 11 lutego 2026 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Banku S.A. w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 25 sierpnia 2022 r., I ACa 162/22,
w sprawie z powództwa A.U.

przeciwko Bankowi S.A. w W.

o zapłatę,

1. oddała skargę kasacyjną;

**2. zasądza od Banku S.A. w W. na rzecz A.U. 5400 (pięć tysięcy
czterysta) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

Agnieszka Jurkowska-Chocyk

Jacek Grela

Dariusz Pawłyszczke

(G.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 listopada 2021 r., XXIV C 1348/17, Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego banku na rzecz powodowego kredytobiorcy 575 464,86 zł z odsetkami od 1 kwietnia 2018 r. i 29 664,76 franków szwajcarskich (CHF) z odsetkami od 14 września 2018 r. oraz w pozostałym zakresie oddalił powództwo.

Wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że oddalił powództwo o odsetki za okres od 4 kwietnia 2022 r. na przyszłość, zastrzegł, że zapłata przez bank sum zasądzonych na rzecz kredytobiorcy nastąpi za jednoczesnym zaoferowaniem przez kredytobiorcę na rzecz banku zapłaty 610 000 zł, oraz oddalił apelację banku w pozostałym zakresie.

Sąd drugiej instancji ustalił, że strony 19 grudnia 2007 r. zawarły umowę kredytu w wysokości 610 000 zł, indeksowanego do CHF. Spłata kredytu miała nastąpić w 408 miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych. Przeliczenie udzielonego kredytu na CHF miało nastąpić według kursu kupna CHF, zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w banku w dniu wypłaty kredytu. Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych została określona w CHF i raty te miały być spłacane w złotych, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w pozwanym banku w dniu spłaty raty.

Od grudnia 2007 roku do stycznia 2014 r. kredytobiorca tytułem spłat uiścił na rzecz banku 225 464,86 zł, a od lutego 2014 roku do marca 2018 roku 28 792,32 CHF. Nadto 13 października 2015 r. kredytobiorca uiścił na rzecz banku 350 000 zł, a od kwietnia do czerwca 2018 r. 1304,16 CHF.

Sąd drugiej instancji uznał, że odwołanie się w umowie do kursów walut ustalanych wyłącznie przez bank jest niedozwolonym postanowieniem umownym (art. 385¹ § 1 k.c.) oraz jest sprzeczne z naturą umowy (art. 353¹ k.c.). Ze względu na niemożność dokonywania przeliczeń niezbędnych do wykonywania umowy kredytu indeksowanego Sąd ocenił ją jako nieważną w całości.

Sąd Apelacyjny uwzględnił zarzut zatrzymania zgłoszony pismem z 23 grudnia 2021 r. Ponieważ oświadczenie o prawie skorzystania z prawa zatrzymania składane jest drugiej stronie, uznaje się je za złożone, gdy doszło do

adresata w sposób umożliwiający mu zapoznanie się z jego treścią, co nastąpiło 4 kwietnia 2022 r.

Pozwany bank wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części oddalającej jego apelację, zarzucając:

I. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 278 w zw. z art. 227 i 391 § 1 k.p.c. przez nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność, czy bank ustalał kursy CHF zgodnie z ich rynkowym poziomem;

II. naruszenie prawa materialnego:

1) art. 385¹ i 385² k.c. w zw. z art. 1 ust. 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 przez:

a) dokonanie oceny postanowienia o stosowaniu kursów ogłaszanych przez bank pod kątem abuzywności mimo wyłączenia tej oceny przez art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13;

b) dokonanie tej oceny mimo indywidualnego uzgodnienia umowy;

c) uznanie postanowień umowy dotyczących kursów CHF za abuzywne, chociaż kredytobiorca od początku miał możliwość spłaty kredytu bezpośrednio w CHF na mocy regulaminu kredytowania;

2) art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 i art. 111 ust. 1 pkt 4 pr.bank. w zw. z art. 3 ust. 1, art. 4 ust. 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 przez uznanie, że:

a) ustalanie kursów przez bank kształtuje prawa i obowiązki kredytobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, chociaż bank ustalał kursy na poziomie rynkowym;

b) bank naruszył dobrych obyczaje i interes konsumenta, chociaż wyczerpująco poinformował kredytobiorcę o nieograniczonym ryzyku kursowym wynikającym z możliwych zmian kursów CHF;

c) umowa nie została indywidualnie uzgodniona tylko w oparciu o brak negocjacji, bez sprawdzenia, czy bank umożliwiłby zmianę umowy, gdyby tylko konsument podjął negocjacje;

3) art. 358 § 2 w zw. z art. 3, 56, 65 i 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 oraz art. 24 i 32 ustawy o NBP przez niezastosowanie kursu średniego NBP w miejsce uznanego za niedozwolony kursu ustalanego przez bank;

4) art. 4 w zw. z art. 1 ust. 1 lit. a i b ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy — *Prawo bankowe* oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. i art. 1 ust. 2 Dyrektywy 93/13 przez nieuwzględnienie obowiązującego na dzień wyrokowania stanu prawnego, w którym uznanie za niedozwolone postanowienia umownego zawierającego odesłanie do tabeli kursów banku jest wyłączone z uwagi na przyznanie przez ustawodawcę kredytobiorcom innych środków ochrony prawnej, w szczególności umożliwienie im spłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej

5) art. 118 w zw. z art. 120, 405, 410 § 2 k.c. przez uznanie, że raty kapitałowo-odsetkowe nie są świadczeniem okresowym i roszczenie o ich zwrot nie przedawnia się z upływem 3 lat;

6) art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 327¹ k.p.c. przez zaniechanie pouczenia konsumenta o możliwych skutkach prawnych uwzględnienia roszczeń procesowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

I. O tym, które fakty są istotne dla rozstrzygnięcia, decyduje prawo materialne, a nie procesowe. Naruszenie art. 227 k.p.c. może zachodzić tylko, jeżeli sąd uznał daną okoliczność za istotną, lecz wbrew własnemu stanowisku, zajętemu w uzasadnieniu orzeczenia, pominął dowód na tę okoliczność, powołując się na jego nieistotność. Sąd drugiej instancji konsekwentnie uważa sposób wykonywania umowy za nieistotny przy ocenie jej ważności i nie zachodzi zarzucone naruszenie przepisów postępowania.

II.1.a. Art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13, wyłącza spod oceny pod kątem abuzywności warunki umowy odzwierciedlające obowiązujące przepisy krajowe lub konwencyjne. Jeżeli strony włączają do umowy przepisy obowiązującego prawa (względnie lub bezwzględnie obowiązujące), to dyrektywa nie wymaga uznania ich za abuzywne.

Jednak odesłanie do kursu ustalanego przez bank nie jest powtórzeniem przepisu ustawy. Kurs walut obcych ogłaszany przez bank na podstawie art. 111 ust. 1 pkt 4 pr.bank. wiąże klientów banku przy dokonywaniu z bankiem czynności prawnych w okresie od ogłoszenia kursu do ogłoszenia nowego kursu. Istotne jest tu jednak to, iż nie można umową związać konsumenta kursami, które dopiero zostaną ogłoszone, a orzecznictwo jednolicie uznaje takie związanie przyszłym kursem za niedozwolone.

II.1.b. Z art. 385¹ § 3 k.c. wynika, że postanowieniami nieuzgodnionymi indywidualnie są przede wszystkim postanowienia zawarte we wzorcu umowy. Bank może dowodzić, że mimo zawarcia postanowienia we wzorcu zostało ono indywidualnie uzgodnione (art. 385¹ § 4 k.c.). Jednak pozwany bank nie twierdzi, że kredytobiorca lub bank zaproponowali negocjacje co do sposobu ustalania kursu CHF. Bank twierdzi jedynie, że istniała możliwość zmiany tego postanowienia w przypadku wyrażenia przez kredytobiorcę takiej inicjatywy. Nawet jeśli twierdzenie banku jest prawdziwe, to wobec braku takiej inicjatywy z którejkolwiek strony, postanowienie kursowe nie zostało indywidualnie uzgodnione, lecz zostało przejęte z wzorca umowy zaproponowanego przez bank.

II.1.c. Sąd odwoławczy nie ustalił, aby regulamin wydany przez bank przyznawał kredytobiorcom możliwość spłaty kredytów indeksowanych w walucie indeksacji, a skarżący nie zarzucił naruszenia przepisów postępowania prowadzących do nieustalenia tego rzekomego faktu.

II.2.a. Oceny postanowień umowy dokonuje się wyłącznie w oparciu o treść umowy, bez uwzględnienia praktyki wykonywania umowy po jej zawarciu (art. 385² k.c.). Do uznania za abuzywne odesłania do kursów ogłaszanych jednostronnie przez bank wystarczy brak w umowie postanowień umożliwiających kredytobiorcy kontrolę zgodności z umową ogłaszanych codziennie kursów i nie jest istotne, czy kursy banku odzwierciedlały kursy rynkowe.

II.2.b. Oceny ważności postanowień umowy należy dokonywać w oparciu o jej treść, a nie informacje udzielane przez jedną stronę drugiej stronie, chyba że informacje te wpływają na rozumienie umowy (art. 65 § 2 k.c.). Nie jest zasadna teza Sądu Apelacyjnego o nieważności umowy ze względu na niepełne uświadomienie kredytobiorcy ryzyka walutowego. Obowiązki informacyjne wobec konsumenta

przewiduje ustawa o kredycie konsumenckim, ustanawiająca rygor „kredytu darmowego”, a nie nieważności umowy. Zakaz wprowadzania konsumentów w błąd przewiduje ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym przewidująca powództwo o unieważnienie umowy wyrokiem konstytutywnym. Mimo niezasadnej tezy uzasadnienia Sądu drugiej instancji, zaskarżony wyrok odpowiada prawu ze względu na nieważność umowy z powodu abuzywności postanowień kursowych.

II.2.c. Zarzut jest tożsamy z omówionym wyżej (pkt II.1.b.) zarzutem indywidualnego uzgodnienia umowy.

II.3. Uznanie za niedozwolone postanowień odsyłających do tabel pozwanego banku jako źródła kursów CHF do indeksacji przesądza o nieważności umowy kredytu. Uchwałą pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, do rangi zasady prawnej podniesiono tezy:

1) w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów;

2) w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego, umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Powyższe tezy, wiążąc w niniejszej sprawie (art. 88 u.s.n.), uniemożliwiają przyjęcie, że miejsce sposobu ustalania kursu uznanego za abuzywny zajmuje kurs średni NBP, stosowany jako nieskodyfikowana zasada ustalania kursów walut obcych. Pkt 2 uchwały uniemożliwia uznanie umowy za ważną w jakimkolwiek zakresie.

II.4. Artykuł 316 § 1 k.p.c. nakazuje uwzględnienie wszystkich ustalonych faktów mających miejsce do zamknięcia rozprawy oraz stanu prawnego z tego dnia. Jednak stan prawny z dnia zamknięcia rozprawy obejmuje też normy intertemporalne, a one często nakazują ocenę prawną umowy według stanu prawnego z dnia jej zawarcia. Sąd Apelacyjny nie naruszył art. 316 § 1 k.p.c., a co najwyżej mógł naruszyć przepisy

określające zakres czasowy umów poddanych nowym przepisom. Jednak art. 4 w zw. z art. 1 ust. 1 lit. a i b ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw nie sanuje umów nieważnych w chwili ich zawarcia. Przepisy te jedynie nakazują bankom przedstawienie kredytobiorcom aneksów do umów niezgodnych z nowymi przepisami.

II.5. Świadczeniem okresowym w rozumieniu art. 118 k.c. jest świadczenie, które staje się wymagalne co określony upływ czasu. Odsetki za opóźnienie są świadczeniem okresowym o okresie jednego dnia. W przypadku odsetek innych niż za opóźnienie okres co do zasady wynosi jeden rok (art. 360 k.c.). Jednak obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia powstaje jednorazowo, z chwilą powołania się konsumenta na nieważność umowy. Okresowość można rozważać co najwyżej wobec spłat dokonanych po powołaniu się konsumenta na nieważność umowy. Do roszczenia kredytobiorcy o zwrot rat kapitałowo-odsetkowych art. 118 k.c. nie stosuje się i nie jest zasadny zarzut naruszenia tego przepisu.

II.6. Nie jest zasadny zarzut naruszenia art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, art. 385¹ § 2 k.c. i art. 327¹ k.p.c. przez nienależyte pouczenie konsumenta o możliwych skutkach prawnych stwierdzenia abuzywności klauzul kursowych. Na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. niedozwolone postanowienie nie wiąże tylko konsumenta, co oznacza możliwość oświadczenia przez konsumenta woli bycia związanym postanowieniem. Jednak wola konsumenta nie ma wpływu na skutki niepotwierdzenia niedozwolonego postanowienia umowy, a w szczególności czy brak tego postanowienia w umowie pociąga za sobą nieważność umowy w całości. Dlatego sąd powinien pouczyć o skutkach uznania postanowienia umowy za niedozwolone, a do konsumenta należy jedynie decyzja, czy oświadczyć wolę potwierdzenia postanowienia umowy. Jednak skarżący nie przytoczył żadnych argumentów na poparcie tezy, że dokładniej pouczony kredytobiorca wyraziłby wolę związania kursami CHF ustalnymi przez bank. Skarżący nawet nie wskazał skutku nieważności umowy, który może być niekorzystny dla kredytobiorcy.

III. Mimo błędnej tezy, iż umowa kredytu jest nieważna nie tylko ze względu na niedozwolone klauzule kursowe, lecz także ze względu na nieuświadomienie

kredytobiorcy w pełni ryzyka walutowego, zaskarżony wyrok odpowiada prawu, co uzasadnia oddalenie skargi kasacyjnej na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

Na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. kredytobiorcy przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Agnieszka Jurkowska-Chocyk

Jacek Grela

Dariusz Pawłyszcz

;(G.G.)

[SOP]